

AZ AGRÁRGAZDASÁG KFT. VAGYONI, PÉNZÜGYI, JÖVEDELMEZŐSÉGI HELYZETÉNEK ÉRTÉKELÉSE

THE ANALYSIS OF A FINANCIAL, MONETARY, PROFITABILITY SITUATION AT
AGRÁRGAZDASÁG LTD.

Könnyű Eta Róza

Debreceni Egyetem, Gazdálkodástudományi és Vidékfejlesztési Kar
Számvitel MA I. évfolyam

ÖSSZEFOGLALÁS

Dolgozatom célja az volt, hogy bemutassam az Agrárgazdaság Kft. gazdálkodását és arra kerestem a választ, hogy a gazdálkodásra milyen tényezők milyen mértékben hatottak. Az elemzés során kiszámított mutatók bemutatták a pozitív és negatív területeket, megmutatták, hogy mely területen megfelelő a gazdálkodás színvonala és hol vannak hiányosságok, elmaradások. Összességében elmondható, hogy a mezőgazdasági vállalkozás eredményesen gazdálkodott, kötelezettségeit teljesíteni tudta, és jelentős fejlesztéseket valósított meg az elkövetkezendő időszak eredményeinek elérése érdekében.

Kulcsszavak: vagyoni, pénzügyi, jövedelmi, Agrárgazdaság Kft,

ABSTRACT

In my thesis I am dealing with the topic of Analysis of the property, incoming, financial position of the Agrárgazdaság Ltd. according to the annual report's files. The recession had a considerable effect on the agriculture because of this in our Suns for necessary suitable economic informations to be at one's disposal to the making of the suitable decisions. The indicators show the positive and negative areas, they highlighted on which area the standard of the farming is suitable and where there are deficiencies. The fact that the financial situation is suitable brought me to that inference it is necessary to pay attention to the liquidity however.

Keywords: financial, monetary, profitability, Agrárgazdaság Ltd,

BEVEZETÉS

Az elemzéshez elengedhetetlenül fontos, hogy a mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozások minőségéről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetéről megfelelő információkkal rendelkezünk.

A dolgozatomban egy mezőgazdasági vállalkozás tevékenységének elemzését és értékelését tűztem ki célul. A gazdasági elemzés a gazdálkodás eredményeinek vizsgálatára és értékelésére irányuló tevékenység, amely eszköze a gazdasági döntések megalapozásának.

Célom az Agrárgazdaság Kft. éves beszámolóinak adataiból kiindulva, a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetének vizsgálata, elemzése, értékelése különböző mutatószámok segítségével. Az elemzésemmel szeretném bemutatni a vizsgált időszakban az ágazatot ért hatásokat, s azok következményeit.

ANYAG ÉS MÓDSZER

A kutatásom során először tanulmányoztam a mezőgazdaság nemzetgazdaságban betöltött szerepét, s az elmúlt évtizedekben bekövetkezett változásokat és azok hatásait. Ezután tértem át az elemzésem bázisául választott vállalkozás közelebbi megismerésére. Az elemzési módszer kiválasztásánál szempont volt, hogy a rendelkezésre álló adatokból reális képet kapjunk a vállalkozásról. A Kft. tevékenységének elemzése során dinamikus időhorizont szerinti módszerrel vizsgálom az éves beszámolókat, mely során arra szeretnék választ kapni, hogy milyen esélyei

vannak a vállalkozásnak az erősödő piaci versenyben, hogyan teljesítheti a vele szemben támasztott követelményeket, és esetlegesen szükséges-e a jelenlegi tevékenység módosítása.

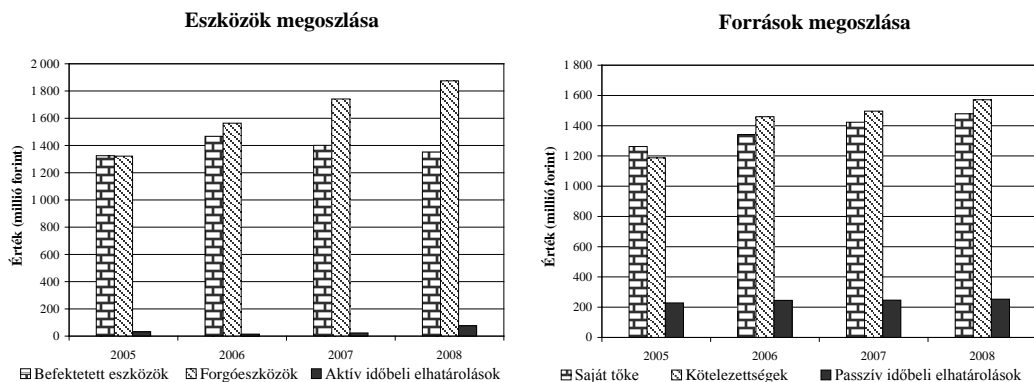
Az Agrárgazdaság Kft-vel szemben támasztott követelmény a sikeres gazdálkodás, ami rövidtávon a maximális nyereség realizálását jelenti, hosszútávon a fenntartható gazdálkodás biztosítását. További követelmény, hogy rövidtávon biztosítsa a likviditást, hosszú távon a projektek finanszírozhatóságát, és a gazdaságosságát divízióként és a vállalat egészét tekintve egyaránt.

Dolgozatom befejezéseként összegeztem az Agrárgazdaság Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetéről gyűjtött tapasztalataimat, illetve összefoglalom az előző fejezetekben tett megállapításaimat.

EREDMÉNYEK

A gazdaság vagyoni helyzetének vizsgálata – Mérlegelemzés

A vállalkozásoknak az önálló gazdálkodásukhoz, tevékenységük folytatásához, eredményes működéséhez információkra van szüksége. A megalapozott döntések meghozatalához elengedhetetlen a vállalkozás gazdasági helyzetének pontos ismerete. Az 1. ábrán az eszközök és források megoszlását szemléltettem.

1. ábra: Eszközök és források megoszlása

Forrás: Saját számítás a vizsgált vállalkozás adatai alapján

A vagyoni helyzet elemzésekor értékelhető és összehasonlítható információkat az eszköz- és forrástételek megoszlási viszonyszámainak kiszámítása után kaphatunk.

A vagyoni helyzet elemzésekor az információk csak kellő óvatossággal értékelhetők. Azon túl, hogy nagyságrendileg kifejezik, az eszközlektetés milyenségét jelentős következtetéseket nem tudunk levonni, hiszen pozitívan értékelhető a befektetett eszközök arányának növekedése, amennyiben a tárgyi eszközök állománya indokolt beruházásokkal bővült. Kedvezőnek értékelhető a forgóeszköz arányának minél magasabb mértéke, ugyanis minél nagyobb a forgóeszközök aránya, annál nagyobb lehet a vállalkozás alkalmazkodó képessége, rugalmassága. (BÍRÓ et al, 2007). A forgóeszköz-arány megnövekedésének fő oka, egyrészt, hogy a készletek mennyisége a vizsgált időszak alatt növekedett, ugyanis a Kft. nem értékesítette a készleteinek egy részét. Másrészt a vállalkozás követelése is jelentősen megnövekedtek az elmúlt négy évben.

A számviteli törvény szerint a források a vállalkozás vagyonának eredetét, származását mutatják be. Az egyes évek adataiból számolt viszonyszámok alapján megállapítható, hogy a saját tőke aránya 45% körül mozog. A saját tőke nagysága rendkívül fontos mutatója a Kft. vagyoni helyzetének, ugyanis ez adja a vállalkozás kötelezettségeinek biztosítékát, megmutatja a vállalkozás hitelképességét. A saját tőke alakulása befolyásolja a Kft. jövedelmezőségének megítélését. Leginkább a tőketartalék növekedése járult hozzá a saját tőke növekedéséhez. A tőketartalék

az elmúlt négy évben folyamatosan növekvő tendenciát mutatott. Saját tőkén belüli aránya 5%-ponttal növekedett a vizsgált időszakban. A tőketartalékot Nemzeti Szakképzési Alapból illetve a gépbeszerzés után kapott EMVA támogatások növelték

Vagyoni helyzet bemutatása – Mutatószámok segítségével

A vagyoni helyzet alakulásának értékelésére a tőkeszerkezeti mutatók a legalkalmasabbak, amelyek alakulását az *I. táblázat* értékei szemléltetnek.

1. táblázat: **Vagyoni helyzet mutatói**

Mértékegység: %

Megnevezés	2005	2006	2007	2008
Tőkeerősség	47,1	44,1	45,0	44,8
Kötelezettségek részaránya	44,3	47,9	47,2	47,6
Saját tőke növekedése I.	2,2	0,8	1,2	9,6
Saját tőke növekedése II.	0,7	0,2	0,3	2,4
Forgótőke arány	50,6	43,5	53,3	46,6
Saját tőke/jegyzett tőke arány	339,0	360,3	382,1	397,0

Forrás: Saját számítás a vizsgált vállalkozás adatai alapján

A tőkeerősség mérőszáma (saját tőke/mérlegfőösszeg) azt fejezi ki, hogy az összes forráson belül milyen arányt képvisel a saját tőke. A mutató elfogadott mértéke függ a tevékenység jellegetől, tőkeigényességétől. Értékelésénél és optimális szintjének kialakításánál figyelembe kell venni az egyes forráselemek (saját vagy külső) megszerzésének költségeit, ráfordításait is (a jegyzett tőke megszerzési költségeként az osztalék, a külső források megszerzési költségeként a fizetendő kamatok a legjellemzőbbek). Kifejezetten pozitívnak tekinthető, ha a saját tőke a cég eredménytermelő képességéből növekszik (II). Az Agrárgazdaság Kft tőkeerőssége 45-47% körül alakult. A saját tőke elemei közül a tőketartalék állománya (közel 25% a saját tőkén belüli aránya) jelentősen befolyásolja a Kft tőkeerősségének megítélését. A tőketartalék külső támogatások által növekedett, így a pozitív tendencia megítélése nem egyértelmű.

A saját tőke vizsgálata mellett lényeges megnézni, hogyan alakul az idegen tőke aránya (Kötelezettségek/mérlegfőösszeg). A vizsgált vállalkozásnál ez a mutató nagyjából azonos nagyságú volt, 44-48% körül mozgott. Bár a mutató a kritikus szint (70%) alatt volt érdemes odafigyelni erre a mutatóra, mert aránya stabilan magasnak tekinthető. A kötelezettségek részarányának állandósága vagy növekedése megfelelő szintű jövedelmezőség esetén nem tekinthető negatív jelenségnek, bár az idegen források terheit, a kamatok mértékét, azok változásait nem szabad figyelmen kívül hagyni. Az Agrárgazdaság Kft jövedelmezősége alacsony (1% körüli), így a Kft-nek le kell csökkenteni a kötelezettségek részarányát, ha fenn akarja tartani rövid és hosszú távú fizetőképességét. Különösen a rövid lejáratú kötelezettségek állományának csökkentése segítené elő a Kft számára a sikerkritériumok teljesítését.

Saját tőke növekedése mutató értéke minél nagyobb, annál jobb, mert annál hatékonyabban működtette a vállalkozás a jegyzett tőkét. Az I. mutató (Mérleg szerinti eredmény/jegyzett tőke) a vizsgált időszakban rendkívül alacsony szinten mozgott. A megfelelő növekedést az árbevételhez viszonyított 8%-os mérleg szerinti eredmény biztosítaná, ezt azonban csak a vizsgált időszak utolsó évében érte el a vállalkozás. A II. mutató (Mérleg szerinti eredmény/Saját tőke) értéke az előző mutatónál kisebb, mivel a saját tőke gyarapodott. A saját tőkét nagyrészt a tőketartalék, kisebb részben a mérleg szerinti eredmény növelte.

Saját tőke/jegyzett tőke arány értéke 100% alá esik, akkor az a vállalkozás vagyonszerzését jelenti az induló vagyonhoz képest. A Kft. saját tőkéje folyamatosan emelkedik, ezáltal a saját

tőke/ jegyzett tőke aránya is növekvő tendenciát mutat. A mutató kedvező megítélésénél a gond, hogy elsősorban a tőketartalék növekedése járult hozzá a saját tőke növekedéséhez. S vajon elfogadható-e hosszú távon, ha csak a támogatások segítségével tud eredményesen gazdálkodni a vállalkozás?

Összefoglalva a vagyoni helyzet elemzése során kapott információkat arra a következtetésre jutottam, a vállalkozás vagyoni helyzete megfelelőnek tekinthető. A vállalkozás a vizsgált időszak minden évét pozitív mérleg szerinti eredménnyel zárta, s minden évben gyarapította a saját tőkét. A jövedelmezőség vizsgálatánál érdemes lesz vizsgálni, hogy miből tevődik össze a vállalkozás eredménye, hiszen a mérlegelemzés során már láthattuk, hogy a tőketartalék növekedés nagymértékben hozzájárult a saját tőke nagyobb ütemű növekedéséhez.

Pénzügyi helyzet bemutatása

A pénzügyi elemzés célja a pénzügyi adatok felhasználásával a vállalkozás jelenlegi és múltbéli teljesítményének értékelése és a fenntarthatóság becslése. A vállalkozónak folyamatosan figyelemmel kell kísérnie pénzügyi helyzetének alakulását ahhoz, hogy hosszú távon fenn tudja tartani életképességét. A vállalkozások pénzügyi helyzetének megítélése során az elemzés három fő irányt érint:

- A hosszú lejáratú fizető- és hitelképesség: adósságállomány (2. táblázat),
- A rövid lejáratú fizető- és hitelképesség: likviditás (3. táblázat),
- A pénzáramok: cash-flow alakulásának vizsgálata (5. táblázat).

2. táblázat: Adósságállományra vonatkozó mutatók

Mértékegység: %

Megnevezés	2005	2006	2007	2008
Adósságállomány aránya	28,5	26,3	26,5	20,7
Adósságállomány fedezettsége	250,4	280,2	277,4	383,9
Eladósodottság foka	44,3	47,9	47,3	47,6
Saját tőke aránya	71,5	73,7	73,5	79,3

Forrás: Saját számítás a vizsgált vállalkozás adatai alapján

Az adósságállomány a vállalkozás hosszú lejáratú kötelezettségeinek értékét és a hosszú lejáratú forrásszerkezetet fejezi ki. Az adósságállományt egyrészt a tartós, állandó tőkeelemek összegével célszerű összehasonlítani, másrészt az adósságszolgálat fedezettségét kell vizsgálni. Az adósságállományt a hátrasorolt és a hosszú lejáratú kötelezettségek képviselik (SÁNDOR et al, 2001).

Általánosan elfogadott az a tény, hogy az adósságállomány aránya mutató értéke kritikusnak tekinthető, ha meghaladja a 60-65%-ot. A mutatószám optimális szintjét nem lehet egyértelműen meghatározni, hiszen az adósságállomány alakulása minden egyes vállalkozásnál annak speciális gazdálkodási helyzetét is tükrözi. A Kft. jelentős fejlesztéseket hajtott végre, amely indokoltá teszi a viszonylag magas adósságállományt. Ha a beruházás megtérülése az elvárt időn belül megvalósul, a magas adósságállomány nem tekinthető negatív jelenségnek.

Adósságállomány fedezettsége (Saját tőke/adósságállomány) a hosszú lejáratú kötelezettségek saját tőke általi lefedettségét mutatja. A táblázatból látható, hogy az adósságállomány fedezettsége 250%-ot meghaladta a vizsgált időszak minden évében, így a mutató kedvezően ítélt meg.

Eladósodottság foka (Kötelezettségek/összes eszköz) mutató kifejezi, hogy a vállalkozás pénzügyi értelemben mennyire függ a külső finanszírozóktól. Az eladósodottság alapvető korlátja, hogy meddig hajlandó finanszírozni a bank a vállalkozás gazdálkodását, illetve az eladósodás kamatterheit miből tudják kigazdálkodni. (SINKOVICS, 2002). Ebben az összehasonlításban

kimutatható, hogy az eszközállomány mennyire van megterhelve kötelezettségvállalással. A Kft. eladósodottsági foka magasnak mondható, s ez a vizsgált időszakban tovább emelkedett.

A saját tőke aránya megfelelőnek tekinthető. A mutató minimálisan elfogadható mértéke 35-40%. Az adósságállomány és a saját tőke aránya együttesen 100%-ot tesznek ki. A mutató a tőke vertikális szerkezetét jelzi, a saját és idegen tőkével történő finanszírozást. A saját tőke lejárat nélküli, míg az idegen tőke lejáráttal bír, használatáért kamatot és egyéb költségeket kell fizetni. Minél nagyobb arányú a vállalat saját tőkéje az osztóknak belül, annál kisebb mértékben terheli az előre rögzített kamatfizetés és tőketörlesztés a vállalat pénzügyi egyensúlyát.

Összefoglalva a vállalkozás hosszú távú fizetőképessége biztosított, de a jelenlegi gazdasági környezet megköveteli, hogy a pénzügyi tőkeáttétellel rendelkező vállalkozásoknak folyamatosan szoros kontroll alatt kell tartaniuk a pénzgazdálkodásukat.

Likviditás alakulása

A likviditás a vállalkozás azon képessége, hogy a fizetési kötelezettségeinek minden időpontban eleget tud tenni. Egy vállalkozás akkor tekinthető likvidnek, ha az egy éven belül pénz-zé tehető eszközök értéke meghaladja a rövid lejáratú kötelezettségek nagyságát.

Az általános likviditási mutató értéke akkor nevezhető elfogadhatónak, ha az értéke meghaladja az 1,3-at. A vállalkozás likviditása ingadozik, de mindig meghaladta a minimális elfogadható mértéket. Likviditási gyorsráta elvárt értéke minimálisan 1 körül mozog. A táblázatból látható, hogy a mutató a vizsgált időszakban nem érte el a kívánt szintet. Ennek oka, hogy a vállalkozásnak magas a rövid lejáratú kötelezettség állománya. Tekintettel a mezőgazdaság alacsony jövedelmezőségi szintjére, e területen csak lassú javulás várható.

3. táblázat: Likviditási mutatók

Megnevezés	2005	2006	2007	2008
Általános likviditási mutató	1,93	1,59	1,77	1,58
Likviditási gyorsráta	0,61	0,61	0,6	0,51

Forrás: Saját számítás a vizsgált vállalkozás adatai alapján

Cash-flow kimutatás

A Cash-flow a vállalkozás meghatározott időtartamon belül realizált pénzbevételeinek és pénzkidadásainak különbsége, vagyis a vállalkozás pénzeszközeiben bekövetkezett változás (KOZMA, 2001). A vállalkozás vezetői cash-flow elemzés alapján állapítják meg, hogy az egyes tevékenységek milyen hatást gyakorolnak a vállalkozás pénzeszközeire, pénzügyi helyzetére. Tartósan nyereséges vállalkozás is válhat fizetéseképtelenné, ha a bevételek mögött nem áll tényleges, valóságos pénzmozgás (BÉHM,1998). A cash-flow kimutatás három részre tagolható:

- Működési tevékenységhez kapcsolódó operatív cash-flow,
- Beruházási tevékenységhez kapcsolódó befektetési cash-flow,
- Pénzügyi tevékenységhez kapcsolódó finanszírozási cash-flow.

Az eredményesen működő vállalkozásnál az működési cash flow pozitív értékű, a befektetési cash-flow nulla, vagy negatív értéket vesz fel, a finanszírozási cash-flow egyaránt lehet pozitív és negatív is. Ezek után néhány cash-flow mutatót vizsgáltam meg annak érdekében, hogy meg tudjam állapítani, hogy mire nyújt fedezetet a cash-flow.

Az adósságfedezeti mutató (Működési cash-flow/adósságállomány) jelzi, hogy az adott gazdálkodási időszak működési pénzáramainak eredményeként realizált cash-flow révén a vállalkozás mennyiben lenne képes valamennyi hosszú lejáratú kötelezettségének eleget tenni. A Kft. nem lenne képes a hosszú lejáratú kötelezettségeinek teljes összegét azonnal a működési cash-flowból fedezni. Erre azonban nincs is szükség.

A cash-flow árbevételhez viszonyított aránya igen alacsonynak mondható. A működésből származó pénzáram a nettó árbevételnek a 20%-át sem érte el a vizsgált időszakban.

Tőkearányos operatív cash-flow a jegyzett tőke pénzállomány növelő képességét fejezi ki, és közvetetten utal a vállalkozás osztalékfizetési képességére.

4. táblázat: **Cash-flow alakulásának bemutatása**

Mértékegység: ezer forint

Megnevezés	2005	2006	2007	2008
Működési cash-flow	280 262	11 637	116 320	163 558
Befektetési cash-flow	-226 597	-304 674	-174 986	-184 146
Finanszírozási cash-flow	10 608	243 870	86 594	-19 240
Pénzeszközök változása	64 273	-49 167	27 928	-39 828

Forrás: Saját számítás a vizsgált vállalkozás adatai alapján

5. táblázat: **Cash-flow alapú mutatók**

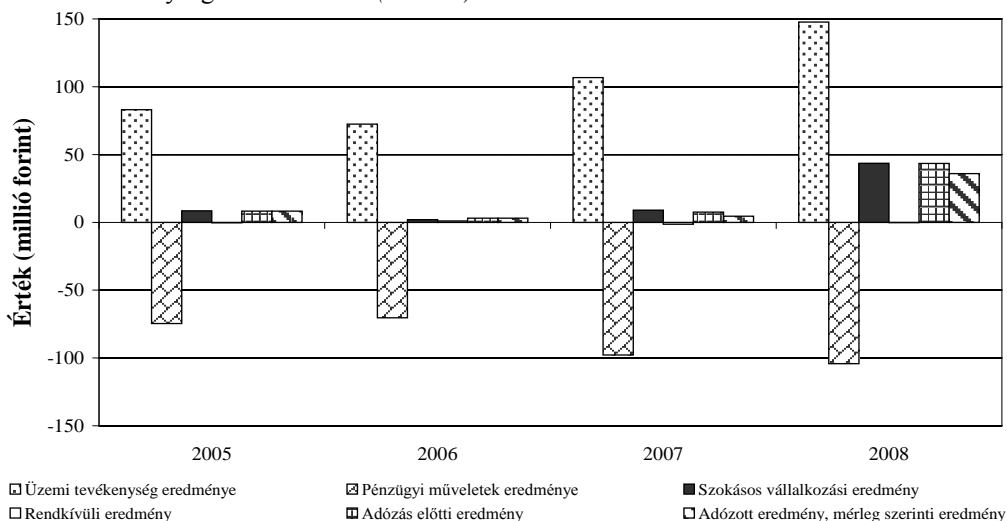
Mértékegység: %

Megnevezés	2005	2006	2007	2008
Adósságfedezeti mutató	55,60	2,40	22,70	42,50
Árbevételarányos operatív cash-flow	18,60	0,83	7,57	8,51
Tőkearányos cash-flow	75,25	3,10	31,23	43,91

Forrás: Saját számítás a vizsgált vállalkozás adatai alapján

Jövedelmezőségi helyzet vizsgálata

A vállalkozás eredménye az adott időszak összes bevételeinek és ráfordításának különbözete. Az eredménykategóriák az eredmény szerkezetét mutatják, azaz az összesített eredmény milyen jellemző tevékenységből keletkezett (2. ábra).

2. ábra: **Eredménykategóriák alakulása**

Forrás: Saját számítás a vizsgált vállalkozás adatai alapján

Az ábráról jól leolvasható, hogy az üzemi tevékenység eredményét a pénzügyi tevékenység jelentősen lerontotta. Így a szokásos vállalati eredménynek igen alacsony az értéke a vizsgált

időszak éveiben. Rendkívüli eredmény negatív volt 2006. év kivételével. A Kft.-nek a vizsgált időszak utolsó két évében adófizetési kötelezettsége is volt, amely tovább csökkentette a Kft. eredményét. Mivel osztalékot nem fizetett, így az adózott eredmény minden évben megegyezik a mérleg szerinti eredménnyel.

Összegezve, az eredménykategóriákból arra a következtetésre jutottam, hogy a vállalkozás minden évet pozitív eredménnyel zárta, s ezáltal hosszútávon vagyongyarapodás figyelhető meg. Ezt alátámasztják azok a tőkeszerkezeti mutatók, melyek a jegyzett tőkéhez képest vizsgálják a vállalkozás jövedelmezőségét.

Azonban a rövidtávú jövedelmezőség megítélésénél a hitelintézetnél elhelyezett tőke hozamánál nagyobb hozam tekinthető kedvezőnek. A befektetői érdekek alapvetően meghatározzák a vállalkozás jövedelmezőségét, ugyanis ha a befektetett vagyonnak nincs más alternatíváknál nagyobb, de legalább ugyanolyan hozama, akkor kivonhatják pénzüket a vállalkozásból.

6. táblázat: **Jövedelmezőségi mutatók**

Mértékegység: %

Megnevezés	2005	2006	2007	2008
Bevételarányos jövedelmezőség	0,42	0,16	0,38	1,78
Tőkearányos adózás előtti eredmény	0,65	0,23	0,53	2,94
Béarányos jövedelmezőség	2,80	1,10	2,50	12,6
Eszközarányos jövedelmezőség (ROA)	0,31	0,10	0,24	1,30
Eszközmegtérülési mutató (ROI)	0,31	0,10	0,14	1,09

Forrás: Saját számítás a vizsgált vállalkozás adatai alapján

Mivel az adózás előtti eredmény elmarad az elvárt értékektől, így a mutatók értéke is elmarad a kívánatos 10%-ot meghaladó értéktől. A mezőgazdaság jövedelmezősége nagyon alacsony, ezt támasztják alá a táblázatban látható adatok is. A jövedelmezőségi mutatók alapján megállapítható, hogy az Agrárgazdaság Kft. jövedelmezősége rendkívül alacsony. A mutatók értékei igen ingadozóak, melyek nehezítik a vállalkozás jövedelmezőségi helyzetének megítélését és a megalapozott vezetői döntések meghozatalát.

KÖVETKEZTETÉSEK

Az elmúlt évtizedekben az agrárgazdaságban számottevő változások zajlottak le, melyek hatással voltak az Agrárgazdaság Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetére. Vizsgálatom alapján megállapítottam, hogy az Agrárgazdaság Kft. annak érdekében, hogy a mezőgazdaság mai helyzetében megfeleljen az EU kihívásainak, folyamatosan jelentős fejlesztéseket valósít meg. A jövedelmezőség alacsony szintje miatt a fejlesztéseket csak külső források bevonásával (hitel, lízing) tudja megvalósítani, ezért adósságállománya magas. Ebből adódik, hogy a pénzügyi tevékenység eredménye negatív, amely lerontja az üzemi tevékenység eredményét. Így a Kft. mérleg szerinti eredménye alacsony, amit a jövedelmezőségi mutatók is jól alátámasztanak.

FELHASZNÁLT IRODALOM

(1) Béhm I. (1998): Vállalkozások megítélése. Perfekt, Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Rt. Budapest. (2) Bíró T. – Kresalek P. – Pucsek J. – Sztanó I. (2007): A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése. Perfekt, Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Rt. Budapest. (3) II: <http://cegvezetokklubja.cegnet.hu/1999/3/az-eves-beszamolo-adatainak-hasznositasa> (4) Kozma A. (2001): Vázlatok a számvitel tanulásához 1-2. kötet. Keletlombard Kft. Debrecen. (5) Sándor L. – Simon Sz. – Korom E. – Matukovics G. – Pucsek J. – Sztano I. (2001): Számvitelelemzés. Perfekt, Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Rt. Budapest. (6) Sinkovics A. (2002): Pénzügyi kontrolling. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. Budapest.

